

Az Országgyűlés Nemzetbiztonsági bizottsága
részére

Tisztelt Nemzetbiztonsági Bizottság!

Alulírott dr. Hüttl Tivadar (szül.: [REDACTED]
[REDACTED] értesítési cím: 1136 Budapest,
Tátra utca 15/b., ügyvédi nyilvántartási szám és kamara megjelölése: 01-
027198, Budapesti Ügyvédi Kamara) a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló
1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 14. § (4) bekezdés c) pontja
alapján

ke z d e m é n y e z e m

hogy a Nemzetbiztonsági bizottság vizsgálja a nemzetbiztonsági szolgálatok
jogellenes tevékenységére utaló panaszomat, mert az Nbtv. 11. § (5)
bekezdésében meghatározott vizsgálat eredményét nem fogadom el. Kérem
továbbá, hogy a Bizottság a megállapításairól tájékoztasson.

Indokaim az alábbiak:

1. Ügyvédként dolgozom, állandó megbízóm a Társaság a Szabadságjogokért
jogvédő szervezet. Irodám székhelye megegyezik e szervezet székhelyével.
2. 2015. szeptember 23-án 17 óra 58 perckor a [REDACTED] számú
telefonvonalamon hívás érkezett a [REDACTED] telefonszámáról, a hívó fél
Jávor Benedek európai parlamenti képviselő volt. Beszélgetésünk egy percig
tartott, majd a hívás általam nem ismert okból megszakadt. Később a képviselőt
az általam ismert másik telefonszámon felhívtam, így tudtuk befejezni a
beszélgetést.

A hívó fél, Jávor Benedek ugyanerről az esetről a következőképpen számolt be:

*“Amikor egy civil jogvédővel beszélsz telefonon, majd a vonal szakadozni kezd, és
váratlanul elkezd visszajátszani a beszélgetéseket az elejéről, miközben az
ember, akivel telefonáltál, felhív a másik telefonodon – na az priceless.*

*Én nem vagyok túl paranoid, és sok minden furcsaságot ráfogok a vacak
roamingra meg a szolgáltatókra, de a szolgáltatók konkrétan nem rögzítik a
beszélgetéseket, tehát vissza sem tudják játszani. Másvalaki viszont ezek szerint
rögzíti, és ez nem az első, nem is a második ilyen eset volt. Úgyhogy ha szabadna*

látnom a bírósági határozatot a lehallgatásom engedélyezéséről. Vagy az igazságügyminiszter hozzájárulását.”

[Forrás: <https://www.facebook.com/javorbenedek/posts/955711921136940>
megjelent: szeptember 23-n 18 óra 24 perckor.]

3. A történetek felvetették annak gyanúját, hogy beszélgetésünket titkos információgyűjtés keretében figyelték meg, hiszen a beszélgetés visszajátszása normális körülmények között nem történhet meg, ilyen technikai hiba értelemszerűen csak akkor fordulhat elő, ha rögzítik a beszélgetést. Minderre tekintettel 2015. szeptember 25-én az Nbtv. 11. § (5) bekezdése alapján panasszal éltem a nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős minisztereknél:

- az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat tekintetében a belügyminiszternél
- az Információs Hivatal tekintetében a Miniszterelnökséget vezető miniszternél, és
- a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat tekintetében a Honvédelmi Miniszternél.

Arra kértem e minisztereket, hogy az Nbtv. szerinti hatáskörükben eljárva vizsgálják meg, hogy történt-e titkos információgyűjtés a fent részletezettek szerint, és ha igen, fennálltak-e a titkos információgyűjtés jogszerűségének feltételei. Kértem, hogy a vizsgálat eredménye függvényében tegyék meg a szükséges intézkedéseket, a vizsgálat eredményéről és a megtett intézkedéseikről pedig engem tájékoztassanak.

4. A panaszra mindhárom minisztertől érkezett válasz.

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter 2015. október 26-án kelt válaszában arról tájékoztatót, hogy a panaszom alapján lefolytatott vizsgálat eredményeként megállapította, hogy az Információs Hivatal a személyemet illetően „jogellenes adatkezelést, illetve jogellenes titkos információgyűjtést nem folytatott és nem folytat”, ennek megfelelően további intézkedés megtételét nem látta indokoltnak.

A belügyminiszter megbízásából Tasnádi László rendészeti államtitkár válaszolt 2015. október 28-án. A válaszból kiderül, hogy a személyem, illetve személyes adataim vonatkozásában a panaszomban jelzett polgári nemzetbiztonsági szolgálatok „jogellenes tevékenységet, adatkezelést nem végeztek, illetve nem végeznek.” Ezt követően a válaszlevél általánosságban ismertette a titkos információszerezés jogi garanciáit, valamint annak bizalmas jellegét.

A honvédelmi miniszter válasza 2015. november 30-án kelt. Ebben – eltérően az előzőekben ismertett válaszoktól – nem arról tájékoztatót, hogy jogellenes megfigyelés nem történt, hanem arról, hogy a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat tájékoztatása szerint rám vonatkozóan a szolgálat titkos információgyűjtést nem végzett.

5. Az Nbtv. 53. § d) pontja szerint a nemzetbiztonsági szolgálatok külső engedély alapján elektronikus hírközlési szolgáltatás útján továbbított kommunikáció tartalmát megismerhetik, az észlelteket technikai eszközzel rögzíthetik.

Mind a hívó fél, mind pedig én hivatásunknál fogva ki lehetünk téve a titkos információgyűjtésre jogosult szervek érdeklődésének. Esetemben az ügyvédi tevékenység mellett a jogvédő szervezettel való szoros együttműködés is indokolhatja ezt. A Budapesti Ügyvédi Kamara 2015. június 6-án megjelent kamarai hírlevelében felhívást tett közzé, amelyben a Kamara arról adott hírt, hogy értesülése szerint egyes ügyvédi irodák egészét titkos információ szerzés céljából megfigyelés alá vonták. Az elnökség álláspontja szerint ezen hatósági intézkedést nem lehet korlátlanul alkalmazni az ügyvédi irodák egészére, ezért eseti bizottságot hozott létre az ilyen ügyek feltárására, vizsgálatára és véleményezésére. A Kamara a felhívásában arra kérte az ügyvédeket, akik ilyen ügyekben érintettek voltak, jelezzék ezt a Kamara részére.

A titkos információgyűjtés természetéből adódóan sem a hívó félnek, sem pedig nekem nem lehet tudomásunk arról, hogy mely szervezet milyen okból és milyen külső engedély alapján hallgatta le a beszélgetésünket, mindennek kiderítése, valamint annak megállapítása, hogy a lehallgatás jogszerűségének feltételei fennállnak-e, az Nbtv. 11. § (5) bekezdése szerinti panasz alapján indult vizsgálatban történhet meg. Eszerint

„(5) A miniszter kivizsgálja a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységével kapcsolatos panaszokat, a vizsgálat eredményéről és a megtett intézkedésekről 30 napon belül tájékoztatja a panaszost. Ez a határidő egy esetben 30 nappal meghosszabbítható.”

A két válasz határidőn belül érkezett, a harmadik válasz jelentős késéssel.

6. A három közül két megérkezett válasz a lefolytatott vizsgálatok eredményét lényegében egybehangzóan úgy foglalta össze, hogy jogellenes adatkezelés, illetve jogellenes titkos információgyűjtés nem történt. *Ezt az alábbiak miatt nem tudom elfogadni, ennél fogva szükségesnek látom a Bizottság eljárását.*

A telefonbeszélgetés lehallgatása mint titkos információgyűjtés az Alaptörvény VI. cikke által is garantált jogokat, nevezetesen a magán- és családi élet, otthon, kapcsolattartás tiszteletben tartásához, valamint a személyes adatok védelméhez való jogokat érinti, a titkos információgyűjtés ezen alapvető jogok korlátozása, ez pedig csak az alapjog-korlátozás garanciális feltételei mellett engedhető meg alkotmányosan. Amennyiben ezek a garanciális feltételek nem érvényesülnek, a lehallgatás Alaptörvény-ellenes módon sérti ezeket az alapvető jogokat.

A titkos információgyűjtés elrendelésének és végrehajtásának alapvető garanciális eleme a külső ellenőrzés, amint erre az Alkotmánybíróság is rámutatott a 32/2013. (XI. 22.) AB határozatában [114]. A külső ellenőrzés éppen a megfigyelés titkos jellege miatt az egyetlen garanciája annak, hogy a megfigyelő tevékenység a jog által meghatározott keretek között maradjon. Amennyiben külső ellenőrzés nem érvényesül, semmi nem garantálja, hogy a

megfigyelést végző szervezetek a jog adta keretek között élnek megfigyelési jogosítványaikkal, és nem terjeszkednek azokon túl, megsértve ezzel a megfigyelték magánszféra-jogait. Hiába szabályozzák kógens jogi normák a titkos megfigyelés anyagi és eljárási jogi feltételeit, ezek megtartása kizárólag azok által látható át, akik tevékenységét korlátozzák. Az ellenőrzésnek külsőnek kell lennie, hiszen a megfigyelést végző szervezettel akarategységben cselekvő ellenőrtől nem várható el hatékony ellenőrzés.

A nemzetbiztonsági célú telefon-lehallgatást *a kormány irányítása alatt álló* nemzetbiztonsági szolgálatok, illetve a terrorizmust elhárító szerv végezhet. Az ilyen titkos információgyűjtést *a kormány egyik tagja*, az igazságügy-miniszter engedélyezi. A nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységével kapcsolatos panaszokat *a kormány tagjai* vizsgálják ki, azok a miniszterek, akiken keresztül a kormány irányítja e szervek tevékenységét. Az én panaszom alapján is e miniszterek folytatták le a vizsgálatot, és tájékoztattak arról, hogy semmi jogellenes nem történt.

Álláspontom szerint az ügyben valódi külső kontroll mindaddig nem érvényesült: minden eddigi kontrollmechanizmusban a kormány alárendeltségében működő szervezet vagy személy járt el. *Az akarategységben működő kormányon belüli ellenőrzési mechanizmus egy alapjog-korlátozó megfigyelési jogosultság vonatkozásában nem tekinthető külső ellenőrzésnek. Ennélfogva a vizsgálat eredményét sem fogadhatom el.* A jelenleg hatályos magyar szabályozás szerint a nemzetbiztonsági célú titkos információgyűjtés felett az Országgyűlés Nemzetbiztonsági bizottsága gyakorol ellenőrzést. A jelenleg hatályos szabályok alapján a feltételezett jogsérelmem miatt csak a Bizottsághoz fordulhatok. Ennek jogalapját teremti meg az Nbtv. 14. § (4) bekezdés c) pontja.

7. Ugyanakkor fel kell hívnom a Tisztelt Bizottság figyelmét a következőkre. A miniszteri válaszok közül kettő arról tájékoztatott, hogy személyemet érintően *jogellenes* adatkezelés nem történt. A hangsúly a jogellenes kitétlen van. Eszerint a szolgálatok, ha végeztek megfigyelést, akkor az a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény szabályainak megfelelően történt, vagyis a jogszerűség a hatályos pozitív jognak való megfelelést jelentette. Ugyanakkor a strasbourgi székhelyű Európai Emberi Jogi Bíróság a *Szabó and Vissy v Hungary* ügyben 2016. január 12-én kihirdetett ítélete szerint az a magyar szabályozás, amely független szerv (elsősorban bíróság) által adott engedély nélkül, pusztán az igazságügy-miniszter engedélye alapján, az automatikus és minden egyedi ügyre kiterjedő utólagos bírósági ellenőrzést is nélkülözve teszi lehetővé a titkos megfigyelést, a magánélethez való jogot sérti. A Bíróság ezt a jogsérelmet egy olyan ügyben állapította meg, amely panaszosai nem tudták – nem is akarták – bizonyítani azt, hogy titkos megfigyelést folytattak ellenük, a Bíróság szerint a jogsérelmem magából a szabályozásból következik. A hivatkozott ügy a Terrorelhárító Központ igazságügy-miniszter által engedélyezett titkos megfigyelése miatt indult, de – tekintettel arra, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok is tartalmilag azonos eljárási szabályok szerint végezhetnek titkos megfigyelést, az ítélet megállapításai az ő megfigyelési tevékenységükre is érvényesek. Mindebből pedig az következik, hogy *ha a személyemet érintő megfigyelés a pozitív jognak meg is felelt, mégis jogellenes, hiszen a pozitív jog*

önmagában is az Európai Emberi Jogi Egyezmény 8. cikkében biztosított magán- és családi élethez való jogom sérelmét okozza. Ennélfogva sem fogadhatom el a miniszterektől a panaszom kivizsgálásának eredményét.

A megoldás kulcsa az Országgyűlés kezében van, amelynek a nemzetbiztonsági célú titkos megfigyelés törvényi szabályait összhangba kell hoznia az európai alapjogvédelmi minimumkövetelményeket érvényesítő ítélet megállapításaival.

Budapest, 2016. január 15.

Üdvözlettel:

Dr. Hüttl Tivadar

Mellékletek

- a Miniszterelnökséget vezető miniszter válasza
- a Belügyminisztérium rendészeti államtitkárának válasza
- a honvédelmi miniszter válasza